

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г.Короленка

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

змістового модуля

«ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН»

підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»

Галузь знань	01 Освіта/ Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

2022 рік

Навчальна програма змістового модуля «Графічний дизайн» підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2022. 8 с.

Розробник програми:

Чернявський Т. В., аспірант кафедри теорії і методики технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Навчальну програму змістового модуля «Графічний дизайн» обговорено і схвалено на засіданні кафедри загальної педагогіки та андрагогіки

Протокол засідання кафедри № 11 від 11 січня 2022 р.

Завідувач кафедри теорії і методики технологічної освіти

_____ Цина А. Ю.

(підпис)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

_____ Гриценко Л. О.

Рецензент програми:

Близнюк М. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри виробничо-інформаційних технологій та БЖД Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

ВСТУП

Програма вивчення змістового модуля «Графічний дизайн» укладена відповідно до освітніх програм підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Предметом вивчення змістового модуля є ознайомлення майбутнього вчителя з дизайн друкованої продукції, діяльністю наукових шкіл із графічного дизайну, його термінологією, становленням національного стилю, національної й регіональних моделей графічного дизайну, газетним, плакатним графічним дизайном, застосуванням графічних комп'ютерних програм, геометричними принципами художнього формотворення, формально-композиційна графіка та ін.

Міждисциплінарні зв'язки: технологічний практикум, «Основи дизайну», «Проектна діяльність у технологічній освіті», «Основи комп'ютерної графіки», «Інформаційні технології в технологічній освіті», «Дизайн-практикум з декоративно-прикладної творчості», «Креслення та комп'ютерна графіка», «Основи проектно-технологічної діяльності» та ін. навчальні дисципліни, зміст яких пов'язаний із дизайн-освітою..

Мета змістового модуля: підготовка майбутніх фахівців із дизайн-освіти, здатних до формування в учнівської молоді творчості, інформатичної й проектної культури.

Завдання змістового модуля: навчити майбутніх учителів елементам графічного дизайну, сприяння розвитку у студентів пам'яті, відчуття форми, просторової уяви та мислення, формування творчих нахилів та здібностей, естетичних та художніх якостей, загальних естетичних та художніх графічних навичок, вивчення стилістичних особливостей предметного оточення..

Набуття фахових (спеціальних) компетентностей передбачає формування здатності до:

- графічного і вербального описів проекту, застосування знань сучасної техніки та технології, графічної грамотності, практичних умінь і навичок оформлення проектно-конструкторської документації під час розроблення та виготовлення виробів;

- швидкого опанування нових видів техніки, інноваційних технологій та передових методів організації творчої діяльності, знання загальних (методологічних, історичних, природничо-математичних, ергономічних, екологічних тощо) питань техніки та виробництва, будови й принципів дії технічних систем; здатність до обробки сировини й матеріалів, виготовлення виробів за допомогою ручних інструментів, ручних електрифікованих інструментів, верстатів, а також широкого спектру додаткового технологічного обладнання;

- організації технічної та художньо-творчої діяльності для оволодіння знаннями з формотворення, колористики та орнаментики, технологіями художньої обробки матеріалів;

1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

СУБМОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ

Тема 1. Загальні особливості теорії та практики сучасного графічного дизайну

Наукова галузь знань із графічного дизайну, основні її принципи, системи провідних світових академічних і практичних шкіл із графічного дизайну. Визначення практико-орієнтованих засобів графічного дизайну для інформаційно-просвітницького розвитку особистості.

Тема 2. Становлення та розвиток світової та вітчизняної галузі графічного дизайну

Вузько-спеціалізований підхід командної роботи багатьох фахівців для створення дизайн-продуктів у західній дизайн-освіті. Започаткування наприкінці ХІХ ст. концепції вітчизняної освіти в дизайні більш орієнтованої на створення індивідуальних дизайн-проектів та інновацій. Зв'язок поняття «дизайн» з поняттями «художнього конструювання», «промислова графіка». Графічний дизайн як специфічний засіб інформаційної комунікації.

Друковані вітчизняні та зарубіжні видання, присвячені візуальній комунікації та графічному дизайну, утвердженню престижу та зростанню його професійності графічного дизайну. Висвітлення творчості дизайнерів-сучасників, формування критичного дизайнерського середовища.

Культурно-системний механізм становлення та розвитку національної моделі графічного дизайну в умовах глобальних викликів засобами традиційних мотивів народного мистецтва з обґрунтуванням особливостей їхньої формалізації.

СУБМОДУЛЬ 2. ІНФОРМАТИЧНИЙ СКЛАДНИК ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ

Тема 1. Формування інформатичної культури фахівців засобами графічного дизайну.

Шляхи ефективного практичного формування інформатичної культури майбутніх фахівців засобами графічного дизайну. Інформатична культура фахівця як основа опанування існуючими дійсними об'єктами та вдосконалення нових віртуальних напрямків графічного дизайну. Поділ інформаційного контексту дизайн-освіти за умов використання естетико-технологічного підходу у вивченні комп'ютерних графічних пакетів із

проектування середовища та вибірковості у вивченні мультимедійних технологій

Тема 2. Інформатичні засоби у графічному дизайні.

Введення до діяльності з графічного дизайну комп'ютерних програмних засобів, мультимедійних технологій. Збагачення та покращення процесу графічного дизайну новітніми інформатичними засобами, застосуванням візуально-графічних технологій, розробка інноваційних технологій графічного дизайну, забезпечує підвищення успішності та якості теоретичної й практичної дизайн-графічної проектно-технологічної діяльності.

Застосовується програмних засобів за інформаційно-комунікаційними технологіями растрової графіки (редактор Adobe Photoshop), векторної графіки (програми Corel Draw, Inkscape, Adobe Illustrator, Macromedia Freehand та ін.). Застосування для верстки текстових документів програм QuarkXPress та Adobe InDesign. Створення та редагування шрифтів з використанням, програмне забезпечення TypeTool, FontLab або Pyrus Scanfont.

СУБМОДУЛЬ 3. ОСНОВИ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ

Тема 1. Особливості використання засобів композиції в графічному дизайні

Завдання дизайн-аналізу візуально-графічних комунікацій, композиції графічних зображень, а також тектонічності візуальних форм. Ознаки зразків візуального тексту. Функції візуально-графічної комунікації.

Композиція в графічному дизайні, її засоби та прийоми. Характер композицій в графічному дизайні. Вплив композиції на емоційний-почуттєвий стан споживачів. Співвідношення в композиціях графічного дизайну художньої та функціонально-прагматичної сторін дизайн-продуктів. Аналіз композиції в дизайні зразків візуального тексту.

Тектонічна виразність у графічному дизайн-проектуванні, її альтернативні форми. Тектонічна структура та порівняльний аналіз тектонічних характеристик графічних дизайн-об'єктів.

Тема 2. Особливості кольорографічного відображення інформації

Особливості кольорових вирішень об'єктів, виконання кольорової імітації елементів носія інформації, технології виконання кодування кольором основних елементів об'єкту проектування. Вплив кольорової гама впливає на сприйняття розмірів графічних зображень. кольорове насичення зразків зображень, виходячи з місця і ролі їхніх елементів. Особливості сприйняття глядачами хроматичних та ахроматичних кольорів. Закони ахроматичного та хроматичного контрасту у кольоросприйнятті.

Тема 3. Особливості використання базових знакових систем у графічному дизайні.

Особливості вивчення та застосування у фаховій діяльності накопиченого історичного досвіду шрифтового мистецтва. Його суттєві стильові зміни упродовж століть, самовираження духовних надбань попередніх епох. Традиції шрифтового мистецтва та їхній зв'язок із загальними основами теорії композиції та формотворення шрифтів.

Основні вимоги до шрифтів, використання асортиментів шрифтів у виконанні рукописних шрифтових композицій текстів. Ритмічний лад шрифту. Складові друкарської гарнітури. Види шрифтових композицій. Послідовність створення гармонійних шрифтових композицій. Зміст та етапи створення шрифтового плакату.

Тема 4. Створення власного шрифтового знака.

Сучасне розуміння понять знак, символ, емблема. Головні вимоги до затверджувальних знаків, елементи стилю знаків. класифікуються товарних знаків у прикладній графіці. Ознаки фірмового стилю. Зміст обов'язкових компонентів фірмового стилю. Зображувальні стилізовані елементи для створення власного зображувального знака.

Тема 5. Створення блок-знаків на задану тему.

Головні закономірності композиції знаків-індексів. Композиція товарного знаку. Ознаки сприйняття, обумовлені вимогою виразної лаконічності знаку. Засоби досягається лаконізму вирішення товарного знаку. Вибір композиційних засобів, які формують образ знаку. Контрастний хроматизм композиції знаку. Функції товарного знаку. Технології нанесення товарних знаків на поверхню виробу. Технологія тиражування товарного знаку та її вплив на його композиційну організацію. Традиційні та специфічні формально-композиційні засоби активного впливу на зорове сприйняття проектованого знаку.

Тема 6. Створення фірмового знаку чи емблеми з тематики університету, факультетів, кафедр, аудиторій або інших організацій

Особливості створення «візитівки» об'єкта у чіткій графічній формі, що гостро і оригінально виражає головну ідею. Характерні ознаки графічно не розчленованих, монолітно виконаних знаків. Накресленням знаків, що імітують техніку трафарету. Види накреслень лінійних знаків. Зображення знаків із псевдооб'ємним виконанням та складних за графічним виконанням знаків. Характеристика головних композиційних елементів товарного знаку. Суть композиції шрифтового вирішення знаку.

Тема 7. Створення рекламному проспекту (буклету) в системі фірмового комплексу університету, факультету, кафедри або аналогічних тем інших організацій

Особливості розробки елементів друкованої рекламної продукції. Призначення рисованих знаків із символічним зображенням. Інформація, яку розкривають знаки, зображувальне рішення яких символізує певний принцип,

спосіб, метод. Різновиди групи комбінованих знаків за характером основного композиційного елемента.

2. Рекомендована література

1. Брюханова Г. В., Конопко О. І. Використання комп'ютерних графічних пакетів в опануванні мистецьких дисциплін студентами напрямів образотворчого мистецтва та дизайну. *Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (28–29 березня 2012 року). Київ, 2012. С. 554–561.
2. Гуревич, Р. Атаманюк, В. Формування інформаційної культури майбутнього вчителя. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 2021. № 3. С. 8–13. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/991> (дата звернення: 13.10.2021).
3. Гурко О. В. Словник термінів графічного дизайну. Дніпропетровськ: Пороги, 2009. 157 с.
4. Даниленко В. Я. Дизайн: Підручник. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.
5. Косів В. М. Графічний дизайн в Україні: проблеми становлення національного стилю. *Дизайн-освіта 2003: досвід, проблеми, перспективи*: збірка доповідей та матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції / ред. В. Я Даниленко. Харків: ХДАДМ, 2003. с. 312.
6. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: підручник. Київ: Кондор, 2006. 492 с.
7. Лесняк В. Графічний дизайн (основи професії). Київ: Біос Дизайн Букс, 2009. 416 с.
8. Савенко Н. Ф. Графічний дизайн: до історії становлення. *Вісник Харківської державної академії дизайну та мистецтва*. 2008. № 2. С. 96–105.
9. Срібна Ю. А. Підготовка майбутніх учителів трудового навчання основам дизайну: монографія. Полтава: ТОВ «Сімон», 2019. 179 с.
10. Старкова Р. І. Графічний дизайн: навч. посібник. Луцьк: Терен, 2008. 160 с.
11. Форс В. Я. Дизайн: підручник. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.
12. Чернявський Т. В. Графічний дизайн. Становлення української моделі. *Теоретико-методичні аспекти технологічної освіти учнівської та студентської молоді засобами естетичної культури та дизайну*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції кафедри теорії і методики технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (24–25 вересня 2020 року) / За заг. ред. проф. А. Ю. Цини; Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка, каф. теорії і методики технологічної освіти. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2020. С. 187–188.
13. Чернявський Т. В. Методика формування інформатичної культури майбутнього вчителя трудового навчання засобами графічного дизайну: методичні рекомендації. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. 28 с.

14. Шевелина Н. Ю. Шрифтовой плакат. Краткий ретроспективный анализ возникновения и развития шрифта. Дизайн-освіта 2003: досвід, проблеми, перспективи: сб. матеріалов Всеукр. научн.-методичн. Конференції. Харьков: ХДАДМ, 2003. С. 312.

15. Яворик Ю. В. Система застосування графічних комп'ютерних програм у підготовці майбутніх фахівців з дизайну : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04. «Теорія та методика професійної освіти». Київ: 2008. 20 с.

3. Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

2. <http://www.trudove.org.ua>

3. Літературно-методичні фонди кафедри теорії і методики технологічної освіти, електронні ресурси комп'ютерних класів факультету, а також бібліотеки Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, Полтавської обласної наукової бібліотеки імені І.П. Котляревського (адреса: м. Полтава, вул. Небесної сотні 13).

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

– *теоретичні*: усна відповідь, участь у навчальному діалозі, відповідь на поставлене викладачем проблемне питання, виконання завдань у структурі лекцій, винесених на самостійне опрацювання, ознайомлення з державними документами тощо, законспектована відповідь на питання самопідготовки, конспект першоджерел до однієї з тем змістового модуля, анотація прочитаної наукової літератури з теми модуля, бібліографічний покажчик наукових статей щодо розкриття актуальних проблем графічного дизайну, конспект з теми модуля, що не включений до змісту навчальної програми, написання контрольних модульних робіт;

– *практичні*: виконання практично-дослідницьких вправ і завдань, участь у моделюванні дизайн-проектних ситуацій, розв'язання проблемної ситуації, виконання письмової роботи, термінологічний диктант, виконання тестових завдань;

– *творчі*: участь у роботі наукової творчої групи, індивідуальна науково-дослідна експериментальна робота, участь в олімпіадах, написання і захист реферату, підготовка наукової публікації, виступ на конференції, виготовлення наочного матеріалу (схем, діаграм, таблиць) до практичних занять.